

Democràcia, simplement

- El projecte polític de Patxi López s'articula al voltant de l'imperi del dret i de les lleis

JOSEBA ARREGI, President d'Aldaketa (Canvi per a Euskadi)

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 6.05.09

Ahir vam tenir ocasió de sentir els discursos dels dos candidats a lehendakari en el ple d'investidura del Parlament basc. I també vam poder sentir el que van dir alguns dels portaveus dels partits polítics presents al mateix parlament. I, tal com ho va expressar el portaveu del PNB, Joseba Egibar, els dos candidats a lehendakari van presentar dos projectes contraposats, dos models diferents per a la societat basca.

Per entendre bé en què consisteix la contraposició no és un mal camí recórrer a una afirmació del candidat Ibarretxe, repetida per Joseba Egibar, i que ha estat formulada bastantes vegades pels líders nacionalistes després de les últimes eleccions: el que està passant a Euskadi amb la substitució d'un lehendakari nacionalista per un altre de constitucionalista és una qüestió d'Estat, és degut a una política d'Estat decidida per substituir Ibarretxe, és producte de la maquinària de l'Estat per arrabassar al nacionalisme la màxima representació política de la societat basca.

L'afirmació pretén ser un retret amb tots els ets i uts: l'Estat és l'encarnació del mal, l'Estat és --sembla que el PNB és l'hereu de Hobbes, però a mitges-- el Leviatan, el monstre sagrat que s'empassarà els ciutadans bascos. L'Estat és l'enemic, l'Estat és allò contra el que s'ha de lluitar. Quan parlen pensant amb tot això s'obliden que, segons les

lleis, el lehendakari és el representant ordinari de l'Estat a la comunitat autònoma d'Euskadi, incloent- hi Ibarretxe.

Però és una afirmació que aclareix perfectament la contraposició entre els dos projectes. No es tracta d'una contraposició de projectes legítimament diferents dins d'un marc comú de convivència. I no ho és perquè, al construir el canvi de president d'Euskadi com a efecte d'una política d'Estat, Ibarretxe, Egibar i amb ells també el PNB se situen fora de l'Estat. Euskadi no està, segons el nacionalisme basc, dins de l'Estat que és Espanya. I si Espanya és un Estat de dret, que ho és amb totes les seves imperfeccions, si l'Estat de dret és democràcia, si Espanya com a Estat de dret és un Estat democràticament legítim, afirmant el que afirmen Ibarretxe, Egibar i el PNB es col·loquen fora de l'Estat de dret i fora de la democràcia real existent.

L'ESTAT DE dret no es defensa perquè tingui interessos abstractes. Es defensa perquè, fent-ho, defensa els interessos dels ciutadans d'aquest Estat, els seus drets i les seves llibertats. Per això, el marc presentat pel candidat Patxi López té el seu fonament en la Constitució i l'Estatut, és a dir, en els pilars que constitueixen l'Estat de dret, l'Estat autonòmic. Per això el projecte defensat pel candidat López és un projecte que es reclama de l'esperit de pacte de l'Estatut de Gernika, que el defensa com a marc de convivència. Per això el projecte polític presentat i defensat pel candidat s'articula al voltant de l'imperi del dret, de l'imperi de la llei i de les lleis. I per això el projecte defensat per ell com a candidat considera els bascos, primer i sobretot, ciutadans amb drets, amb llibertats i obligacions.

El projecte que defensa Ibarretxe es col·loca fora de tots aquests paràmetres. Es col·loca en terra de ningú. Quan Ibarretxe afirma que la candidatura de Patxi López implica un projecte de destrucció de la identitat nacional basca, afirma que Patxi López no és basc, que només són bascos els que ell i el seu partit consideren com a tals: ells sols --i no sempre, només quan s'autocelebren en la seva radicalitat--. El projecte defensat per Ibarretxe és un projecte nacionalista que renuncia a un marc de convivència entre diferents, entre dispars, que renuncia a la necessitat d'un marc de convivència que faci possible la gestió, segons les regles i les normes, acceptades per tots, del pluralisme i la complexitat basques.

Patxi López ha presentat la seva candidatura a lehendakari avalat pels vots del PSE, pels vots del PP i per l'anunci de votar-hi a favor d'UPD. El PSE i el PP han firmat l'acord que avala la investidura. En aquest acord, allò que és substancial consisteix en la defensa del marc constitucional i estatutari de convivència, en la defensa del valor del dret i de les lleis --afirma que es respectaran el dret i les lleis vigents--, i en la consideració dels bascos sobretot com a ciutadans. ¿Qui no pot firmar aquests tres principis? ¿Per què el PNB no pot firmar aquests tres principis? ¿Què s'ha de deduir de la incapacitat del PNB per assumir aquests tres principis?

LA PREGUNTA que cal formular no és si el PP serà un llast per al PSE de Patxi López, sinó si el PNB és un llast per a la democràcia a Euskadi. Potser la veritat del PNB està en les afirmacions fetes per Xabier Arzalluz: els nacionalistes no haurien de participar en les eleccions espanyoles perquè no es donen els mínims democràtics. S'ha de tornar a l'antisistema. Contra l'Estat. El problema és que aquest lloc ja està ocupat. Pels de sempre. Aquesta és la tragèdia del PNB: no vol legitimar

el sistema, però tampoc vol ser antisistema. Ara li ha arribat l'hora d'escollir. I als ciutadans bascos, també.